

Gesprek | Berlijn ligt (ook) in Suriname

Duitse sporen in een voormalige Nederlandse kolonie

Activiteit van Duitsland Instituut Amsterdam

Datum: dinsdag 11 juni 2024 om 20:00 uur

Locatie: SPUI25, Spui 25-27, Amsterdam / Online

Informatie: Voertaal: Nederlands. [Aanmelden](#)

Toegang: Gratis

Duitse voornamen in het regenwoud? En voormalige plantages met Duitse plaatsnamen zoals Berlijn en Hildesheim? Ze zijn verrassend genoeg geen rariteit in Suriname. Want naast de koloniale macht Nederland hebben ook Duitsers hun sporen achtergelaten in het land. Zij vormden de op een na grootste groep Europeanen die zich in Suriname vestigde. Over de nog weinig onderzochte verbindingen tussen Suriname en Duitsland spreken we deze avond met Carl Haarnack, Margot van den Berg en Humphrey Lamur. Moderatie: Henning Radke

Als soldaten, plantage-bezitters en -directeuren, missionarissen, artsen en kooplieden oefenden Duitsers hun invloed uit op de lokale taal en cultuur. Hiervan getuigen niet alleen Duitse voornamen of voormalige plantages die Hannover, Berlijn, Hildesheim of Wolfenbüttel heten, maar ook woorden uit het Sranantongo - zoals Kino, bossi ('Bussi') en de afkorting BAM ('Bis am Morgen') die hun oorsprong vinden in de Duitse taal. Duitse spreekwoorden werden naar het Sranan vertaald, net als christelijke Duitse liederen.

Tegelijkertijd was Suriname een inspiratiebron en onderwerp in Duitse reisverslagen, memoires, dagboeken en autobiografieën. Deze kunnen ons een impressie geven van hoe de Duitsers in Suriname naar het land, het Nederlandse koloniale bewind en de slavernij keken. Deze groep Duitsers was heterogeen, ook ten opzichte van hun relatie met de koloniale heerschappij.

Tijdens deze bijeenkomst willen wij een indruk geven over de diverse historische verbindingen en invloeden tussen Suriname en Duitsland en impulsen voor mogelijk historisch en taalwetenschappelijk (vervolg)onderzoek. Na een lezing door Carl Haarnack, die onderzoek deed naar Duitsers in Suriname tussen 1650 en

1900, volgt een panelgesprek en is er ruimte voor vragen uit het publiek.

Over de sprekers

[Carl Haarnack](#) is bibliofiel en oprichter van Buku Bibliotheca Surinamica, een omvangrijke privécollectie van Surinaams erfgoed (boeken, prenten, foto's, manuscripten en kunst). Hij schrijft over de geschiedenis van Suriname en oude boeken op zijn website www.buku.nl. Onlangs verscheen van zijn hand *Groeten uit Paramaribo. Suriname in 500 oude prentbriefkaarten* (2023). Ook verzorgde hij een geheel nieuwe uitgave van *Reis naar Suriname*, door P.J. Benoit (2023).

[Margot van den Berg](#) verdedigde in 2007 haar proefschrift over het ontstaan van het Sranantongo aan de Universiteit van Amsterdam. Sindsdien zet zij zich op verschillende manieren in voor meer en betere kennis over talen die als gevolg van kolonisatie, imperialisme en handel in tot slaafgemaakten zijn ontstaan. Ze is coördinator van de opleiding Taal- en cultuurstudies, redactielid van [Stemmen van Afrika](#) en lid van het kernteam KENKI, een [online woordenboek](#) voor het Sranantongo.

[Humphrey Lamur](#) was een van de eersten die onderzoek deden naar de slavernij in Suriname. Van 1984 tot 1998 was hij hoogleraar culturele antropologie aan de Universiteit van Amsterdam. Na zijn emeritaat werkte hij aan een boek over de 35.000 tot slaaf gemaakten die bij de afschaffing van de slavernij in 1863 in Suriname leefden: *Familienaam & Verwantschap van Geëmancipeerde Slaven in Suriname* (2004). Daarnaast verschenen o.a. van zijn hand, samen met Carlo Lamur, het artikel *Die Internierung der Deutschen Missionare in Suriname 1940-1947 und ihre anschließende Ausweisung* (in: *Unitas Fratrum*, 2007) en het boek *Duitse Zendelingen in Interneringskamp Copiweg, Suriname 1940-1947: Vrijlating en Uitwijzing* (2008). In 2018 ontving Lamur de Black Achievement Award voor de wetenschap, onder meer voor zijn onderzoek naar slavernij en voor het opbouwen van een historische database van Suriname.

[Henning Radke](#) is werkzaam als Universitair docent Duits in (post-)koloniale contexten aan de Universiteit van Amsterdam. In 2023 verdedigde hij zijn proefschrift over taalvariatie in computerondersteunde communicatie met bijzondere nadruk op de rol van meertalige slang bij de Duits-Namibische diaspora. Hij is lid van het Amsterdam Center for Language and Communication (ACLC). In het kader van zijn promotieonderzoek organiseerde hij het Graduiertenkolleg *Routes of Communication between Africa and Europe* i.s.m. het DIA. Daarnaast was hij in 2018 gastdocent aan de afdeling Duits van de Universiteit van Namibië. Radke verbleef twee keer in Suriname om Duitse les te geven aan het Nederlands Lyceum in Paramaribo en voor onderzoek over de rol

van het Sranantongo en het Nederlands in Surinaamse online media.

[Aanmelden](#)

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/agenda/13363/gesprek-berlijn-ligt-ook-in-suriname>